

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัย การดำเนินงานจัดการมูลฝอยของเทศบาลเมืองหนองคาย อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย ตามความคิดเห็นของคณะกรรมการชุมชน ผู้วิจัยได้ศึกษา เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับความคิดเห็น
2. แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการจัดการ
3. แนวคิดเกี่ยวกับมูลฝอย
4. แนวคิดเกี่ยวกับการจัดตั้งคณะกรรมการชุมชน
5. เทศบาลเมืองหนองคาย
6. ระบบบริหารราชการของเทศบาลเมืองหนองคาย
7. การบริหารจัดการมูลฝอย
8. การดำเนินงานจัดการมูลฝอยของเทศบาลเมืองหนองคาย
9. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
10. กรอบแนวคิดการวิจัย

แนวคิดเกี่ยวกับการกระจายอำนาจการปกครอง

1. ความหมายของความคิดเห็น

ประภาเพ็ญ สุวรรณ (2520 : 3) กล่าวว่า ความคิดเห็นเป็นการแสดงออก ทางด้านทัศนคติอย่างหนึ่ง แต่การแสดงความคิดเห็นนั้นมักจะมีอารมณ์เป็นส่วนประกอบ และเป็นส่วนที่พร้อมที่จะมีปฏิกิริยาเฉพาะอย่างต่อสถานการณ์ภายนอก

สงวน สุทธิเลิศอรุณ (2522 : 2) ให้ความหมายไว้ว่า ความคิดเห็นเป็นการแสดงออกซึ่งวิจารณ์ญาณที่มีต่อเรื่องใดเรื่องหนึ่ง โดยเฉพาะ ความคิดเห็นมีความหมาย แลกว่าทัศนคติ (Attitude) เพราะความคิดเห็นของบุคคลเปลี่ยนแปลงไปตามข้อเท็จจริง (Fact) และทัศนคติ ความคิดเห็นเป็นการอธิบายเหตุผลที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง โดยเฉพาะ

โทมัส (Thomas. 1969 : 223) ได้ให้ความหมายสั้น ๆ ว่า ความคิดเห็น คือ การแสดงออกด้านใดด้านหนึ่งต่อเรื่องใดเรื่องหนึ่ง

พจนานุกรมเวบสเตอร์ (Webster's New Twentieth Century Dictionary. 1968 : 1254) ได้ให้ความหมายของความคิดเห็นไว้ว่า เป็นการประเมินค่า การแสดงความรู้สึก หรือ ทัศนคติในเรื่องคุณภาพหรือคุณค่าในเรื่องใดเรื่องหนึ่งของบุคคล และการที่จะยอมรับ ความคิดเห็นนั้น ๆ ต้องมีการพิจารณาหรือถกเถียงเพื่อหาข้อสรุปของความแตกต่างใน เรื่องของทัศนคติและความเชื่อนั้นเสียก่อน

โคลาซา (Kolasa. 1962 : 386) ให้ความหมายว่า ความคิดเห็นเป็นการแสดงออก ของบุคคลในการพิจารณาข้อเท็จจริงอย่างใดอย่างหนึ่ง หรือเป็นการประเมินผล (Evaluation) เกี่ยวกับสิ่งใดสิ่งหนึ่งจากเหตุการณ์แวดล้อม (Circumstances)

สรุปได้ว่าความคิดเห็น หมายถึง แสดงความรู้สึกของบุคคล กลุ่มคนที่มีต่อสิ่ง ใด สิ่งหนึ่งแต่ละคนจะแสดงความเชื่อ และความรู้สึกใดๆออกมา โดยการพูด การเขียน เป็นต้น การสำรวจความคิดเห็นจะเป็นประโยชน์ต่อการวางแผนนโยบายต่าง ๆ การเปลี่ยนแปลง นโยบายหรือการเปลี่ยนแปลงระบบงาน รวมทั้งในการฝึกหัดการทำงานด้วย เพราะจะทำให้ การดำเนินงานต่าง ๆ เป็นไปด้วยความเรียบร้อย และเป็นไปตามความพอใจของผู้ร่วมงาน

แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการจัดการ

นับตั้งแต่มนุษย์ได้มีการรวมตัวกันเป็นสังคมเพื่อร่วมกันทำกิจกรรมหนึ่ง มนุษย์ได้ พยายามคิดค้นแนวทางที่จะทำให้งิจกรรมกลุ่มที่ต้องรับผิดชอบนั้น บรรลุตามเป้าหมายและ วัตถุประสงค์สิ่งที่ตนเองต้องการอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากที่สุด การดำเนิน กิจกรรมกลุ่ม เป็นจุดเริ่มต้นของการบริหารจัดการที่จะให้เกิดการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ ได้แก่ คน วัสดุ และเวลาให้น้อยที่สุด การแบ่งงานกันทำตามความถนัดนับว่าเป็นการจัด เริ่มต้นของการบริการจัดการให้เกิดผลผลิต หรือผลงานสูงสุด โดยใช้คนน้อยที่สุดเท่าที่ จำเป็น และมีการใช้วัตถุดิบให้น้อยที่สุด การบริหารจัดการจึงเป็นเทคโนโลยีทางสังคมที่ ยิ่งใหญ่ที่สุดที่มนุษย์ได้คิดค้นขึ้นมา ซึ่งผ่านการทดลองและมีวิวัฒนาการอันยาวนาน

สังคมมนุษย์ในปัจจุบันเป็นสังคมที่มีความซับซ้อนกว่าสังคมดั้งเดิม เป็นสังคมที่ มนุษย์พึ่งรู้จักการอยู่ร่วมกันและทำกิจกรรมร่วมกัน การบริหารจัดการในยุคปัจจุบันจึง จำเป็นต้องมีการปรับเปลี่ยนให้เหมาะสมกับสภาพสังคมที่มีลักษณะเป็นสังคมเปิดมากขึ้น

มีการแพร่กระจายและถ่ายทอดข้อมูลข่าวสารกันได้อย่างรวดเร็ว มีความโปร่งใส พร้อมทั้งจะรับการตรวจสอบ และประเมินถึงความสำเร็จของกิจกรรมหรืองานที่สมาชิกหรือผู้ที่ได้รับการมอบหมายให้ทำมากขึ้น

1. ความหมายของการจัดการ

ธงชัย ถันติวงษ์ (2541 : 24) ได้ให้ความหมายของการจัดการว่า การจัดการ หมายถึง ภารกิจของบุคคลใดบุคคลหนึ่งหรือหลายคน(ที่เรียกว่าผู้บริหาร) ที่เข้ามาทำหน้าที่ประสานให้การทำงานของบุคคลที่ต่างฝ่ายต่างทำและไม่อาจประสบผลสำเร็จจากการแยกกัน ทำให้สามารถบรรลุสำเร็จได้ด้วยดี

สุรินทร์ ม่วงทอง (2538 : 5) ได้ให้ความหมายของการจัดการว่า การจัดการ หมายถึงการใช้ทรัพยากรต่างๆเพื่อให้เกิดผลงานตามวัตถุประสงค์ขององค์กรนั้น

พิทเทล (2539 : 5) ได้ให้ความหมายว่า การจัดการ หมายถึง วิธีปฏิบัติเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย โดยทั่วไปการจัดการคือ การจัดการพัฒนาและประยุกต์ใช้ ซึ่งทรัพยากรต่าง ๆ และทรัพยากรที่สำคัญสิ่งหนึ่งก็คือ พนักงาน ผู้จัดการฝึกใช้ความมานะพยายามในการวางแผน บัญชีงานและควบคุมงานของพนักงานและนี่ก็คือ ข้อแตกต่างระหว่างผู้จัดการและพนักงาน

ลีลา สีนานุเคราะห์ (2530 : 24) ได้ให้ความหมายของการจัดการว่า การจัดการ หมายถึง วิธีขั้นตอนหรือรูปแบบในการปฏิบัติงานของผู้ที่เป็นผู้บังคับบัญชาหรือ ผู้บริหารทุกระดับ ทุกสายงานและทุกประเภทกิจกรรมหรือองค์กรในการจัดหรือบริหารทรัพยากรที่มีอยู่ (Input) ให้มีผลออกมา (Output) มีคุณภาพและคุ้มค่าอย่างรวดเร็ว ถูกต้อง และประหยัดโดยวิธีการอันเป็นระบบและมีประสิทธิภาพอยู่ในปัจจุบันนี้นั้นประกอบด้วย 5 ขั้นตอน คือ

- 1.1 การวางแผน (Planning)
- 1.2 การจัดระบบและรูปองค์กร (Organizing)
- 1.3 การจัดกำลังคน (Staffing)
- 1.4 การสั่งหรือดำเนินการ (Directing)
- 1.5 การควบคุม (Controlling)

ศิริวรรณ เสรีรัตน์ (2539 : 1) ได้ให้ความหมายของการจัดการว่า การจัดการ หมายถึง กระบวนการออกแบบและรักษาสภาพแวดล้อม ซึ่งบุคคลจะทำงานร่วมกันในกลุ่ม

เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพ หรือหมายถึง กระบวนการเพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายขององค์กร โดยใช้การวางแผน การจัดระบบและรูปองค์การ การจัดกำลังคน การสั่งหรือดำเนินการ การควบคุม มนุษย์สภาพแวดล้อมทางกายภาพ การเงินทรัพยากร ข้อมูลขององค์กรได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

สรุปได้ว่า การจัดการ หมายถึง การปฏิบัติการของผู้บริหารหน่วยงาน เพื่อให้งานบรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ รวมถึงการใช้ทรัพยากรการบริหาร คือ คน เงิน วัสดุ อุปกรณ์ และวิธีการ โดยใช้วิธีการต่างๆ คือ การวางแผน การจัดองค์การ รวมถึงการบริหารบุคคล การบริหารด้านเทคโนโลยี และการจัดสรรงบประมาณ

2. กระบวนการจัดการ

2.1 กระบวนการจัดการ 5 ประการ

องรี ฟาโยล (Henri Fayol) เป็นคนที่วิเคราะห์ถึงองค์ประกอบมูลฐานของการจัดการ ว่ามี 5 ประการ (POCCC) ปัจจุบันเรียกว่า กระบวนการจัดการ นั่นเอง กระบวนการจัดการขององรี ฟาโยล มีดังนี้ (สุรินทร์ ม่วงทอง, 2538 : 10)

2.1.1 การวางแผน (Planning) คือการรักษาข้อมูลในปัจจุบันและคาดการณ์ในอนาคต แล้ววางแผนเป้าหมายปฏิบัติไว้

2.1.2 การจัดการหน่วยงาน (Organizing) คือ การจัดโครงสร้างของหน่วยงาน หรือองค์การออกเป็นหน่วยย่อยๆ การจัดสรรคน เข้าทำงานในตำแหน่งต่างๆ

2.1.3 การสั่งการบังคับบัญชา (Commanding) คือการสั่งให้คนทำงานตามที่มอบหมายให้

2.1.4 การประสานงาน (Coordination) คือ การจัดระเบียบการทำงานไม่ให้ก้าวก่ายกัน ประสานงานกันโดยราบรื่นไม่ขัดแย้งกัน

2.1.5 การควบคุม (Controlling) คือการควบคุมให้พนักงานปฏิบัติงานตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย ตามระเบียบหรือข้อบังคับที่วางไว้

2.2 กระบวนการจัดการ 7 ประการ

ลูเทอร์ และลินคอล์น (Luther and Lendall, 1992 : 41 ; อ้างถึงใน สุรินทร์ ม่วงทอง 2538 : 11) ได้นำหลักการจัดการของฟาโยลมาปรับปรุงประยุกต์กับการบริหารงานราชการ เขาได้เสนอแนะการจัดการหน่วยงานทำเนียบแก่ประธานาธิบดี

สหรัฐอเมริกา ในที่สุดได้คำตอบสั้นๆ คือ POSDCoRB ซึ่งหมายถึง กระบวนการบริหาร 7 ประการ ดังนี้

P = Planning หมายถึง การจัดวางโครงการและแผนปฏิบัติงานไว้ล่วงหน้า เพื่อให้งานบรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้

O = Organizing หมายถึง การจัดหน่วยงาน กำหนดโครงสร้างของหน่วยงาน การแบ่งส่วนงาน

S = Staffing หมายถึง การจัดตัวบุคคล เป็นการบริหารด้านการจัดบุคลากร อันได้แก่ การจัดหาอัตรากำลัง การพัฒนาบุคลากร

D = Directing หมายถึง การอำนวยการ นับแต่การตัดสินใจในการวินิจฉัยสั่งการ การควบคุมการปฏิบัติงาน

Co = Coordinating หมายถึง การประสานงาน

R = Reporting หมายถึง การรายงานผลการปฏิบัติงานของหน่วยงาน ได้แก่ ผู้บริหารและสมาชิกของหน่วยงานได้ทราบ

B = Budgeting หมายถึง การงบประมาณ การจัดทำงบประมาณ บัญชีการใช้เงิน และการควบคุมด้านการเงิน

2. ลักษณะของการจัดการที่ดี

สมคิด บางโม (2539 : 39) กล่าวว่า ลักษณะการจัดการที่ดีมีลักษณะดังนี้

3.1 มีจุดมุ่งหมายในการจัดให้หน่วยงานหรือองค์กรนั้น ๆ ได้ดำเนินการให้เป็นไปตามกระบวนการขององค์กร

3.2 อาศัยทรัพยากรบริหาร (คน เงิน วัสดุ และการจัดการ) เข้ามาดำเนินการ

3.3 เป็นกิจกรรมอย่างหนึ่ง เช่น มีการวางแผน การจัดองค์กร การอำนวยการ การควบคุม ร่วมมือร่วมใจกัน

3.4 มีผู้บริหารหรือผู้จัดการ ที่สามารถใช้หน้าที่ของการบริหารให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล และมีศิลปะ

3.5 เป็นแนวทางสำคัญที่มีอิทธิพลต่อชีวิตมนุษย์และสิ่งแวดล้อม กล่าวคือ สามารถเปลี่ยนแปลงสังคม และความเป็นอยู่ของมนุษย์ อันเป็นผลให้องค์กรนั้น ๆ เจริญหรือเสื่อมได้

3.6 ผู้บริหารในปัจจุบันไม่จำเป็นต้องเป็นเจ้าของธุรกิจในองค์กรนั้น ๆ

แนวคิดเกี่ยวกับมูลฝอย

1. ที่มาของมูลฝอย

ตามพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535 ได้ให้คำนิยามของสิ่งแวดล้อมไว้ว่า สิ่งแวดล้อม หมายถึง สิ่งต่าง ๆ ที่มีลักษณะทางกายภาพ และชีวภาพที่อยู่รอบตัวมนุษย์ ซึ่งเกิดขึ้นตามธรรมชาติ และที่มนุษย์ได้สร้างขึ้นมาเป็นสิ่งที่อยู่ในโลกทั้งรูปธรรมและนามธรรมและเป็นสิ่งที่เห็นได้ด้วยตาและไม่สามารถเห็นได้ด้วยตา ตลอดจนเป็นสิ่งที่มีชีวิตและไม่มีชีวิต รวมทั้งเป็นสิ่งที่是一切ที่ให้คุณและโทษ

จึงกล่าวได้ว่าสิ่งแวดล้อมนั้นเป็นทุกสิ่งทุกอย่างที่อยู่บนโลก ซึ่งอาจจะเป็นสิ่งที่ให้คุณโทษต่อมนุษย์หรือสิ่งมีชีวิตอื่น ๆ และอาจจะเป็นทั้งของแข็งของเหลว ก๊าซ สารเคมี ทั้งที่เป็นพิษและไม่มีพิษ สภาวะทางฟิสิกส์ อันได้แก่ เสียง ความดันสะเทือน แสง ความร้อน ตลอดจนต้นไม้ สัตว์ มนุษย์ ดิน หิน แร่ อากาศ วัตถุธาตุ สิ่งก่อสร้าง บ้านเรือน ถนน โรงเรียน วัด เมือง ชุมชน ศาสนา วัฒนธรรม ประเพณี กฎ ระเบียบ ฯลฯ

โดยทั่วไปแล้วย่อมเป็นที่ยอมรับกันว่าสิ่งแวดล้อมมีความสำคัญต่อมนุษย์อย่างไร ทั้งนี้เพราะสิ่งแวดล้อมเป็นสิ่งที่สามารถให้ทุกสิ่งทุกอย่างแก่มนุษย์ อาทิ อาหาร เครื่องนุ่งห่ม ที่อยู่อาศัย ยารักษาโรค และพลังงาน รวมทั้งความปลอดภัยในชีวิตและสิ่งแวดล้อม อีกทั้งสิ่งอำนวยความสะดวก ซึ่งในอดีตที่ผ่านมา สิ่งแวดล้อมสามารถเอื้อประโยชน์ต่อมนุษย์อย่างไม่ขาดแคลน แต่อย่างไรก็ตาม สิ่งแวดล้อมมีแนวโน้มลดน้อยลงไปเรื่อย ๆ ทั้งทางด้านปริมาณและคุณภาพ ประกอบกับคุณภาพของสิ่งแวดล้อมเพื่อการมีชีวิตของมนุษย์เสื่อมโทรมลงไป แสดงให้เห็นได้ว่าในปัจจุบันสิ่งแวดล้อมได้มีการปนเปื้อนของมลพิษในอัตราที่เพิ่มขึ้นทั้งในดิน น้ำ บรรยากาศ และอาหารทั้งพืชและสัตว์ ตลอดจนสิ่งแวดล้อมอื่น ๆ มลพิษสิ่งแวดล้อมอาจจะอยู่ในรูปของมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล ดังนั้นการเรียนรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม จึงเป็นสิ่งสำคัญในอันที่จะได้นำผลของการศึกษาไปปรับเปลี่ยนสิ่งแวดล้อมให้มีคุณภาพของมนุษย์ที่ดีขึ้น ๆ ได้ต่อไปอย่างมีประสิทธิภาพ (กรมควบคุมมลพิษ. 2546 : 4-6)

สำหรับการศึกษาเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมทั้งในปัจจุบันและในอนาคตจำเป็นที่จะต้องทำการเรียนรู้ว่าเป็นรูปธรรมนั้นย่อมหมายความว่า ต้องสามารถกำหนดขนาดและ

ปริมาณของสิ่งแวดล้อมที่เกี่ยวข้องนั้น ๆ ได้ เมื่อสามารถกำหนดขนาดและปริมาณได้แล้ว ย่อมสามารถที่จะนำมาใช้ในการวางแผนการจัดการเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมได้ นั้นย่อมหมายความว่าได้ว่า การนำความรู้ทางด้านการจัดการเกี่ยวกับปริมาณ การบริหารบุคคล และการบริหารองค์กร ตลอดจนการอำนวยความสะดวกอันจะมีผลต่อการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมให้ ประโยชน์ต่อบุคคลในท้องถิ่นและผู้ที่เกี่ยวข้องได้แบบยั่งยืนตลอดไป

มูลฝอยนับเป็นส่วนสำคัญยิ่งต่อสภาพแวดล้อมและคุณภาพของสังคมไทย หากไม่มีการจัดการอย่างถูกต้องและมีประสิทธิภาพ ก็จะมีผลทำให้เป็นที่น่ารังเกียจและ เกิดปัญหามลพิษต่อสิ่งแวดล้อมอย่างมากมาย อาทิ การปนเปื้อนต่อแหล่งน้ำและอากาศ เป็นแหล่งเพาะพันธุ์และแพร่กระจายของเชื้อโรค ตลอดจนก่อให้เกิดความรำคาญจาก กลิ่นเหม็น และทำให้มีความเสี่ยงต่อสุขภาพอนามัยของประชาชนอีกด้วย

ปริมาณมูลฝอยที่เกิดขึ้นจากชุมชนทั่วประเทศประมาณวันละ 37,000 ตัน ในปัจจุบันและมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นทุกปี โดยปริมาณมูลฝอยที่เกิดขึ้นในกรุงเทพมหานคร ประมาณวันละ 8,000 ตัน (ร้อยละ 24) ในเขตชุมชนเทศบาลและสุขาภิบาล ประมาณวันละ 13,000 ตัน (ร้อยละ 35) ที่เหลือเป็นมูลฝอยที่เกิดขึ้นนอกเขตเทศบาลและสุขาภิบาลอีก ประมาณวันละ 15,100 ตัน (ร้อยละ 41) ทั้งนี้มูลฝอยเพียงร้อยละ 70-80 ที่ได้รับการเก็บขน และนำไปกำจัดยังสถานที่กำจัด

สาเหตุที่ทำให้เกิดมูลฝอยได้หลายด้าน ทั้งทางด้านการเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วของ ประชากร ซึ่งการดำรงชีวิตของมนุษย์นั่นเองที่ก่อให้เกิดปัญหาเศษวัสดุที่เหลือใช้ เช่น พลาสติก แก้ว และเศษเหล็ก ส่วนอีกทางหนึ่งคือ ทางด้านตัวประกอบของมูลฝอยก็ได้มีการพัฒนาเปลี่ยนแปลงไป กลายเป็นวัสดุที่ย่อยสลายได้ยากขึ้น เช่น พลาสติก โลหะ โฟม รวมถึงวัสดุอันตรายต่าง ๆ แล้ว ยังมีมูลฝอยที่เกิดจากตลาดย่านร้านค้า

2. ประเภทของมูลฝอย

2.1 ประเภทของมูลฝอยแบ่งตามลักษณะของมูลฝอย

มูลฝอยสามารถแบ่งประเภทมูลฝอยได้เป็น 2 ประเภทใหญ่ ๆ ตามลักษณะของมูลฝอยได้ คือ (กรมควบคุมมลพิษ. 2540 : 18)

2.1.1 มูลฝอยเปียก หมายถึง มูลฝอยที่ประกอบด้วยสารอินทรีย์ และ ความชื้นที่ค่อนข้างสูง อาจเรียกว่ามูลฝอยสด ได้แก่ เศษอาหาร เศษผัก เศษเนื้อ เศษผลไม้ อาหารเหลือทิ้ง ประเภทนี้ทำให้เกิดการย่อยสลายได้อย่างรวดเร็ว ส่วนมากมาจากบ้านเรือน

โรงอาหาร ร้านอาหาร ภัตตาคาร ตลาดสด โดยเป็นตัวการที่สำคัญที่ก่อให้เกิดกลิ่นเหม็นรบกวน เป็นแหล่งอาหารของสัตว์และแมลงนำโรคและเป็นแหล่งแพร่กระจายของเชื้อโรคอีกด้วย

2.1.2 มูลฝอยแห้ง หมายถึง เศษวัสดุต่าง ๆ ที่เหลือใช้ซึ่งเกิดจากบ้านเรือนและแหล่งธุรกิจและไม่ใช่ของสดหรือเถาถ่าน ได้แก่ เศษผ้า เศษยาง เศษรองเท้า กระดาษ เป็นต้น ประเภทนี้มีความชื้นในตัวต่ำและย่อยสลายได้ช้า จึงไม่ก่อให้เกิดกลิ่นเหม็น แต่ถ้ามีการสะสมมาก และกระจัดกระจายทั่วไปทำให้เกะกะรุงรัง เป็นที่อยู่ของสัตว์นำโรค เชื้อเพลิง และไปอุดตันท่อหรือวางระบายน้ำได้

2.2 ประเภทของมูลฝอยแบ่งตามมูลค่ามูลฝอย

มูลฝอยสามารถแบ่งได้ตามมูลค่าของมูลฝอย ซึ่งสามารถที่จะแบ่งออกได้เป็น 2 ประเภทใหญ่ได้ คือ

2.2.1 มูลฝอยที่มีมูลค่า หมายถึง มูลฝอยที่ยังสามารถนำมาใช้ใหม่ได้อีก เช่น แก้ว กระดาษ โลหะ เป็นต้น

2.2.2 มูลฝอยที่ไม่มีมูลค่า หมายถึง มูลฝอยที่ย่อยสลายได้ง่ายและไม่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้อีก เช่น เศษผัก เศษอาหาร เป็นต้น

แนวคิดเกี่ยวกับการจัดตั้งคณะกรรมการชุมชน

เทศบาลเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบหนึ่ง ที่มีความผูกพันใกล้ชิดกับประชาชนมากที่สุด ตั้งแต่เกิดจนตายเพราะเป็นองค์กรที่มีบทบาทสำคัญในด้านการให้บริการสาธารณะ การสร้างความเจริญก้าวหน้าให้แก่ประชาชนในท้องถิ่น ภารกิจหน้าที่โดยรวม คือ ดูแลทุกข์สุขของประชาชนในท้องถิ่นด้านต่างๆ อาทิเช่น การจัดบริการขั้นพื้นฐาน การบริการด้านสาธารณสุข โภค สาธารณูปการ การศึกษา การสาธารณสุข การดูแลรักษาสภาพแวดล้อม การรักษาความสะอาด และความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง โดยมีการนำทรัพยากรในท้องถิ่นไปใช้ อย่างมีประสิทธิภาพและก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อประชาชน ซึ่งทำงานใกล้ชิดกับประชาชน นับว่าเป็นข้อดีประการหนึ่ง ที่ทำให้รับทราบปัญหา และความต้องการของประชาชน ทำให้สามารถ สนองตอบต่อปัญหา ความต้องการ และแก้ไขปัญหาคความเดือดร้อน ของประชาชนในท้องถิ่นได้ และนับได้ว่าเป็นกลไกสำคัญในการสนับสนุน

การพัฒนาประเทศ และส่งเสริมความกินดี อยู่ดีของประชาชนตามเป้าหมายของการบริหารราชการแผ่นดิน

คณะกรรมการชุมชนเทศบาลเมืองหนองคายมีจำนวน 378 คน ใน 42 ชุมชน มีบทบาทสำคัญคือ เป็นแกนนำที่สำคัญในการพัฒนาชุมชน ดังคำกล่าวที่ว่า “การมีส่วนร่วมของประชาชน คือหัวใจของการพัฒนา” ที่จะส่งเสริมให้ประชาชนในชุมชนได้เกิดความร่วมมือ ร่วมใจ ในการพัฒนาชุมชน เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมกันศึกษาปัญหา และความต้องการของชุมชนร่วมกันแก้ไขปัญหาชุมชนด้วยตัวชุมชนเอง โดยชุมชนเพื่อชุมชน เพื่อให้เป็นชุมชนเข้มแข็ง น่าอยู่ และยั่งยืน ได้อย่างมีประสิทธิภาพให้มีความเข้าใจที่ถูกต้องร่วมกันและกัน ระหว่างภาครัฐและเอกชน เทศบาลเมืองหนองคาย ได้กำหนดรายละเอียดเกี่ยวกับคณะกรรมการชุมชนไว้ดังนี้ (กองสวัสดิการสังคม เทศบาลเมืองหนองคาย. 2549 : 9-16)

1. วัตถุประสงค์ในการจัดตั้งคณะกรรมการชุมชน

การจัดตั้งคณะกรรมการชุมชนมีวัตถุประสงค์ ดังนี้

- 1.1 เพื่อให้ชุมชนได้มีการรวมตัวกันคัดเลือกคณะกรรมการขึ้นมา เพื่อร่วมกันค้นหาปัญหา และแก้ไขปัญหาในชุมชนของตนเอง ตลอดจนร่วมมือกันพัฒนาชุมชนของตนเองให้มีคุณภาพชีวิตที่ดี มีสิ่งแวดล้อมที่ดี เพื่อการพัฒนาที่เข้มแข็ง ยั่งยืน มั่นคง
- 1.2 เพื่อให้ชุมชนเกิดการเรียนรู้เกี่ยวกับการปกครองตามระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ เป็นประมุขอันเป็นพื้นฐานของการปกครองประเทศ
- 1.3 เพื่อให้ชุมชนเข้มแข็ง ทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม เกิดความรักสามัคคีสามัคคี และรักท้องถิ่นของตนเอง
- 1.4 เพื่อให้มีการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในชุมชน และสืบสานวัฒนธรรมประเพณี ตลอดจนภูมิปัญญาของท้องถิ่น มิให้สูญหาย
- 1.5 เพื่อประสานความร่วมมือ ระหว่างภาครัฐและภาคเอกชน เพื่อพัฒนาและนำบริการหรือโครงการต่าง ๆ ไปช่วยเหลือประชาชนในชุมชน

2. การดำเนินงานของคณะกรรมการชุมชน

คณะกรรมการชุมชนปฏิบัติงาน ดังนี้

- 2.1 เป็นผู้เสริมสร้าง และปลูกจิตสำนึก ความสามัคคี การมีส่วนร่วมในการพัฒนาของประชาชนในชุมชน

2.2 เป็นผู้ดำเนินการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ในชุมชน เช่น กิจกรรมประเพณีท้องถิ่น กิจกรรมสาธารณสุข กิจกรรมพัฒนาอาชีพ และการปรับปรุงชุมชน และอื่น ๆ

2.3 เป็นสื่อกลางในการรับฟัง รวบรวมความคิดเห็นและปัญหาของชุมชน เสนอแนะแนวทางแก้ไข ร่วมกันคิดค้นหาเหตุของปัญหา ร่วมมือกันแก้ไขปัญหา ร่วมกันรับผิดชอบ รวมทั้งนำเสนอปัญหาที่ชุมชนไม่สามารถแก้ไขได้ เพื่อขอรับการสนับสนุนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

2.4 เป็นหน่วยงานในการประสานโครงการกิจกรรมต่าง ๆ ระหว่างกลุ่ม ทั้งหลายในชุมชน และระหว่างผู้อาศัยในชุมชนและองค์กรหน่วยงานต่าง ๆ ภายนอก ทั้งภาครัฐและเอกชน รวมทั้งชุมชนอื่น ๆ ด้วย

2.5 ส่งเสริมและบำรุงรักษาศิลปะ จารีตประเพณี และภูมิปัญญาท้องถิ่น

2.6 ส่งเสริมและรักษาคุณภาพชีวิตและสิ่งแวดล้อมในชุมชน

3. อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการชุมชน

3.1 คณะกรรมการชุมชน 11 ตำแหน่ง ดังนี้

3.1.1 ประธานคณะกรรมการชุมชน

3.1.2 รองประธานคณะกรรมการชุมชน

3.1.3 กรรมการฝ่ายเลขานุการ

3.1.4 กรรมการฝ่ายเหรียญก

3.1.5 กรรมการฝ่ายประชาสัมพันธ์

3.1.6 กรรมการฝ่ายพัฒนาด้านกายภาพ

3.1.7 กรรมการฝ่ายสาธารณสุข

3.1.8 กรรมการฝ่ายส่งเสริมอาชีพและรายได้

3.1.9 กรรมการฝ่ายสวัสดิการสังคม

3.1.10 กรรมการฝ่ายส่งเสริมการศึกษาและการกีฬา

3.1.11 กรรมการฝ่ายป้องกันและรักษาความสงบเรียบร้อย

3.2 คณะกรรมการชุมชนมีอำนาจหน้าที่ตามตำแหน่ง ดังนี้

3.2.1 ประธานคณะกรรมการชุมชน มีอำนาจหน้าที่ ดังนี้

1) เป็นประธานในที่ประชุม

2) เป็นผู้ประสานงานการดำเนินงานของคณะกรรมการฝ่ายต่าง ๆ

3) เป็นผู้ชี้ขาดในกรณีการลงมติมีคะแนนเสียงเท่ากัน

4) เป็นผู้ประสานงานการดำเนินกิจกรรม โครงการต่าง ๆ หรือนโยบาย จากเทศบาล และจากหน่วยงานภาครัฐและเอกชน

3.2.2 รองประธานคณะกรรมการชุมชน มีอำนาจหน้าที่ ดังนี้

1) ช่วยเหลือประธานคณะกรรมการชุมชน ในกิจกรรมทั่วไปและตามที่ ประธานมอบหมาย

2) ทำหน้าที่รักษาการแทนประธานคณะกรรมการชุมชน ในกรณีที่ ประธานไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้

3.2.3 ฝ่ายเลขานุการ มีอำนาจหน้าที่ ดังนี้

1) นัดประชุมคณะกรรมการชุมชน

2) รับผิดชอบงานสารบรรณของคณะกรรมการชุมชน

3) จัดทำทะเบียนผู้อยู่อาศัยในชุมชนให้เป็นปัจจุบันทุก ๆ 3 เดือน

4) ควบคุมการนับคะแนนเสียงในการประชุม

5) ทำรายงานการประชุมของคณะกรรมการชุมชน

6) แจกมติของที่ประชุมไปยังผู้ที่เกี่ยวข้อง

7) ดูแลรักษาเอกสาร หลักฐานต่างๆ ของชุมชน

8) ประสานงานระหว่างผู้อยู่อาศัยในชุมชนกับคณะกรรมการชุมชน

9) ดูแล ประสานการปฏิบัติงาน ระหว่างคณะกรรมการฝ่ายต่าง ๆ

ให้เป็นไปตามนโยบายของชุมชนและเทศบาล

10) หน้าที่ความรับผิดชอบอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องหรือตามที่ประธาน มอบหมาย

3.2.4 ฝ่ายเหรัญญิก มีอำนาจหน้าที่ ดังนี้

1) ทำบัญชีรายรับ - รายจ่าย และบัญชีทรัพย์สินต่าง ๆ ของชุมชน ตลอดจนวัสดุ-ครุภัณฑ์ของชุมชน รวมทั้ง การชี้แจงรายรับ - รายจ่าย ให้คณะกรรมการและ ผู้อยู่อาศัยในชุมชนทราบ ในการประชุมประจำเดือนของ ชุมชนนั้น ๆ และทำบัญชีต่าง ๆ ให้เป็นปัจจุบันอยู่เสมอ

2) เก็บรักษาเงินและทรัพย์สิน ซึ่งวิธีการเก็บรักษาเงินนั้นให้เป็นไปตาม มติของคณะกรรมการชุมชน

3) การเบิกจ่ายเงิน ให้เป็นไปตามมติของคณะกรรมการชุมชน

4) หน้าที่ความรับผิดชอบอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องหรือตามที่ประธานมอบหมาย

3.2.5 ฝ่ายประชาสัมพันธ์ มีอำนาจหน้าที่ ดังนี้

- 1) เผยแพร่ข่าวสารเกี่ยวกับการดำเนินงานของคณะกรรมการชุมชน
- 2) เผยแพร่ข่าวสารให้หน่วยงานภายนอกชุมชนและชุมชนอื่นๆทราบ
- 3) หน้าที่ความรับผิดชอบอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องหรือตามที่ประธานมอบหมาย

3.2.6 ฝ่ายพัฒนาด้านกายภาพ มีอำนาจหน้าที่ ดังนี้

- 1) วางโครงการและแผนการดำเนินงานพัฒนา
- 2) ขอความช่วยเหลือจากหน่วยงานราชการ องค์กร หรือเอกชนต่าง ๆ
- 3) แก้ไขปัญหาอุปสรรคข้อขัดข้องในการพัฒนาชุมชน
- 4) หน้าที่ความรับผิดชอบอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องหรือตามที่ประธานมอบหมาย

3.2.7 ฝ่ายสาธารณสุข มีอำนาจหน้าที่ ดังนี้

- 1) การรักษาพยาบาลเบื้องต้น
- 2) ส่งเสริมสุขภาพอนามัย
- 3) ป้องกันโรค
- 4) วางแผนครอบครัว
- 5) ดูแลด้านสุขภาพจิต
- 6) รักษาภาวะแวดล้อมของชุมชนและป้องกันอันตราย อันเกิดจาก

ภาวะแวดล้อม

- 7) ดูแลการปฏิบัติหน้าที่ของอาสาสมัครสาธารณสุขในเขตเมือง (อสม.)
- 8) หน้าที่ความรับผิดชอบอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องหรือตามที่ประธานมอบหมาย

3.2.8 ฝ่ายส่งเสริมอาชีพและรายได้ มีอำนาจหน้าที่ ดูแล / ส่งเสริมหาช่องทาง และสนับสนุนการประกอบอาชีพให้มีรายได้ ให้มีความมั่นคงมากยิ่งขึ้น หาแหล่งเงินทุน และตลาด เพื่อจำหน่ายผลผลิต

3.2.9 ฝ่ายสวัสดิการสังคม มีอำนาจหน้าที่ ดังนี้

- 1) ดูแลสวัสดิการของผู้อาศัยอยู่ในชุมชน
- 2) สงเคราะห์ผู้ยากไร้ที่ไม่สามารถช่วยเหลือตนเองได้
- 3) สงเคราะห์ผู้ประสบภัยธรรมชาติตามความจำเป็น
- 4) หน้าที่ความรับผิดชอบอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องหรือตามที่ประธานมอบหมาย

3.2.10 ฝ่ายส่งเสริมการศึกษาและการกีฬา มีอำนาจหน้าที่ ดังนี้

- 1) ตรวจสอบให้เด็กในชุมชนเข้าโรงเรียนตามเกณฑ์การศึกษาภาคบังคับ

ส่งเสริมกิจการลูกเสือ

- 2) ส่งเสริมกิจกรรมเยาวชน
  - 3) ส่งเสริมกิจกรรมด้านศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรม
  - 4) ส่งเสริมกิจกรรมนันทนาการและการกีฬา
  - 5) หน้าที่ความรับผิดชอบอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องหรือตามที่ประธานมอบหมาย
- 3.2.11 ฝ่ายป้องกันและรักษาความสงบเรียบร้อย มีอำนาจหน้าที่ ดังนี้

- 1) ดูแลรักษาความสงบเรียบร้อยในชุมชน
- 2) ช่วยเหลือดูแลและระมัดระวังในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย
- 3) หน้าที่ความรับผิดชอบอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องหรือตามที่ประธานมอบหมาย

เทศบาลเมืองหนองคาย

กองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม เทศบาลเมืองหนองคาย (2549 : 1-8) ได้รายงานบริบทของเทศบาลเมืองหนองคาย ดังนี้

เทศบาลเมืองหนองคาย จัดตั้งขึ้นเมื่อวันที่ 25 มิถุนายน พ.ศ. 2478 ตามพระราชกฤษฎีกาการจัดตั้งเทศบาลเมืองหนองคาย (ซึ่งประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 53 ตอนที่ 79 ลงวันที่ 25 มีนาคม พ.ศ. 2478) มีพื้นที่ประมาณ 4.5 ตารางกิโลเมตร ต่อมาพื้นที่ลดลงเหลือประมาณ 3.2 ตารางกิโลเมตร เนื่องจากเขตเทศบาลเมืองหนองคายบางส่วนติดกับแม่น้ำโขง เมื่อฤดูฝนระดับน้ำสูงและไหลเชี่ยวมาก เป็นเหตุให้พื้นที่ริมตลิ่งหลายหายไปใต้ม่าน้ำโขง ทำให้พื้นที่ของเทศบาลเมืองหนองคายน้อยลงทุก ๆ ปี แต่ปัจจุบันได้แก้ปัญหาโดยการสร้างเขื่อนกั้นน้ำท่วมไปบางส่วนแล้ว

เดิมเทศบาลเมืองหนองคายมี สำนักงานตั้งอยู่ที่ถนนมีชัย โดยเช่าห้องแถวชั้นเดียวติดกับบ้านพักปลัดจังหวัดในปัจจุบัน (ปัจจุบันอาคารห้องแถวที่เช่าเป็นสำนักงานได้รื้อถอนปลูกสร้างใหม่เป็นอาคารพาณิชย์) ต่อมาในปี พ.ศ. 2490 ได้ย้ายอาคารสำนักงานมาอยู่ที่บ้านเลขที่ 251 ถนนประจักษ์ศิลปาคม ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย เดิมเป็นอาคารไม้ชั้นเดียวซึ่งเป็นอาคารโรงเรียนช่างไม้เทศบาล ต่อมาในปี พ.ศ. 2499 ได้ก่อสร้างสำนักงานใหม่เป็นอาคารคอนกรีตเสริมเหล็กชั้นทรงไทยตามแบบแปลนของกรมโยธาธิการจากเงินกู้กองทุนส่งเสริมกิจการเทศบาล (กสท.) จำนวน 420,000 บาท และเมื่อปี พ.ศ. 2537 ได้ขยายเขตพื้นที่จากเดิม 3.2 ตารางกิโลเมตร เป็น 35.15 ตารางกิโลเมตร

ประกอบด้วย 7 ตำบล คือ ตำบลในเมือง ตำบลกวนวัน ตำบลมีชัย ตำบลเมืองหมี่ ตำบลหนองกอมเกาะ และบางส่วนของตำบลโพธิ์ชัย ตำบลหาดคำ

1. ลักษณะภูมิประเทศและอาณาเขตติดต่อ

ลักษณะภูมิประเทศของเทศบาลเมืองหนองคายติดกับแม่น้ำโขง ทำให้มีฝนตกชุกในฤดูฝนระหว่างเดือนพฤษภาคม ถึงตุลาคม ฤดูหนาวจะเริ่มเดือนพฤศจิกายน ถึงกุมภาพันธ์ จะมีอากาศหนาวเย็นอุณหภูมิต่ำสุดประมาณ 11 องศาเซลเซียส เนื่องจากพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นที่สูง ส่วนฤดูร้อนจะเริ่มตั้งแต่เดือนมีนาคม ถึงเมษายน อุณหภูมิสูงสุดประมาณ 37 องศาเซลเซียส แม่น้ำโขงมีความกว้างของลำโขงโดยเฉลี่ยประมาณ 895 เมตร โดยเป็นส่วนแคบที่สุดประมาณ 600 เมตร และกว้างที่สุดประมาณ 900 เมตร ภูมิประเทศจะมีความลาดเอียง จากริมโขงเข้าสู่ตัวเมืองถึงพั้งชลประทาน พื้นที่ส่วนหนึ่งติดกับแม่น้ำโขงมีความยาวประมาณ 5 กิโลเมตร ลักษณะของพื้นที่ที่มีความสูงจากระดับน้ำทะเลปานกลางโดยเฉลี่ยประมาณ 200 เมตร และมีอาณาเขตติดต่อดังนี้

ทิศเหนือ	ติดต่อกับ	แม่น้ำโขงและสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับ	ตำบลหาดคำ อำเภอเมืองหนองคาย
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับ	ตำบลกวนวัน อำเภอเมืองหนองคาย
ทิศใต้	ติดต่อกับ	ตำบลโพธิ์ชัย อำเภอเมืองหนองคาย

2. ด้านโครงสร้างพื้นฐาน

ด้านโครงสร้างพื้นฐาน ประกอบด้วยงานด้านต่าง ๆ ดังนี้

2.1 การคมนาคมขนส่งในเขตเทศบาลเมืองหนองคาย

มีสายหลัก 3 สาย คือ ถนนพั้งชลประทาน ถนนมีชัย และถนนประจักษ์ศิลปาคม ถนนพั้งชลประทาน เป็นถนนเรียบแนวเขตเทศบาลเมืองหนองคายด้านทิศใต้ และปลายถนนข้างหนึ่งบรรจบทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 212 ส่วนถนนสายหนองคายเวียงจันทร์ ถนนมีชัยและถนนประจักษ์ศิลปาคมมีลักษณะแนวถนนขนานกับถนนชลประทาน มีถนนสายอื่นๆ ที่เรียบตามแนวฝั่งแม่น้ำโขงและตลอดแนวถนนริมแม่น้ำโขง

มีการปรับปรุงพื้นที่เป็นพื้นที่นันทนาการ ชมทัศนียภาพของแม่น้ำโขง และประเทศ
สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

2.2 การไฟฟ้า

การไฟฟ้าภายในเขตเทศบาลเมืองหนองคาย ใช้บริการไฟฟ้าจากไฟฟ้า
ส่วนภูมิภาคจังหวัดหนองคาย ซึ่งเป็นกระแสไฟฟ้าที่ซื้อจากประเทศสาธารณรัฐ
ประชาธิปไตยประชาชนลาว โดยให้จัดให้มีไฟฟ้าและแสงสว่างตามเส้นทางคมนาคมและ
ชุมชนต่าง ๆ อย่างเหมาะสม

2.3 การประปา

การใช้น้ำประปาของประชาชนตลอดจนส่วนราชการภายในเขตเทศบาล
แบ่งเป็น ส่วนหนึ่งใช้บริการประปาจากประปาส่วนภูมิภาคที่มีโรงงานผลิตน้ำประปา
2 แห่ง และอีกส่วนหนึ่งใช้บริการน้ำประปาจากการประปาหมู่บ้าน

2.4 การสื่อสาร

การสื่อสารแห่งประเทศไทย (กสท.) รับผิดชอบด้าน โทรคมนาคม
ระหว่างประเทศและในประเทศ ในเขตพื้นที่โครงการที่มีทำไปรษณีย์โทรเลขภายในเขตพื้นที่
เทศบาล 2 แห่ง นอกจากนี้ยังมีองค์การโทรศัพท์แห่งประเทศไทย (ทศท.) ให้บริการ โทรศัพท์
ทั้งในและระหว่างประเทศอื่น เพื่ออำนวยความสะดวกในด้านโทรคมนาคมแก่คนในพื้นที่
เขตเทศบาลเมือง และใกล้เคียงมีการขยายเครือข่าย และจำนวนหมายเลขโทรศัพท์อย่าง
ต่อเนื่อง เพื่อให้เพียงพอและครอบคลุมในการให้บริการของคนในพื้นที่เทศบาลเมือง
และใกล้เคียงให้มากที่สุด และยังมีการติดตั้งโทรศัพท์สาธารณะตามจุดต่าง ๆ ที่เป็นชุมชน
หนาแน่น สถานศึกษา โรงพยาบาล ทั้งที่เป็นแบบหยอดเหรียญ และใช้บัตร

3. ด้านเศรษฐกิจ

3.1 การอุตสาหกรรม

ลักษณะของกิจกรรมอุตสาหกรรม ในเขตเทศบาลเมืองหนองคาย จะเป็น
อุตสาหกรรมขนาดย่อมในครัวเรือน มีทั้งประเภทเพื่อการบริโภคและการบริการ เช่น
ผลิตและจำหน่ายอาหารพื้นเมือง ประเภทหมูยอ แหนม ร้านผลิตภัณฑ์พื้นเมือง
อู่ซ่อมรถยนต์ รถจักรยานยนต์ โรงพิมพ์ โรงน้ำแข็งและน้ำดื่ม ร้านอาหาร ร้านอุปกรณ์
การไฟฟ้า เป็นต้น

3.2 การเกษตรกรรม

การเกษตรกรรมภายในเทศบาลเมืองหนองคายมีน้อยมาก ส่วนใหญ่จะอยู่ตามบริเวณนอกเขตเทศบาล โดยมีแม่น้ำโขงเป็นแม่น้ำสายหลักในการประกอบอาชีพ เช่น สวนผัก สวนดอกไม้ ยาสูบ ผลไม้ การเลี้ยงสัตว์ และการปลูกข้าว เป็นต้น การประกอบอาชีพอิสระเทศบาลเมืองหนองคาย เป็นเมืองชายแดนที่มีศักยภาพในหลายด้าน จึงทำให้สามารถประกอบอาชีพเพื่อสร้างรายได้ให้ครอบครัวในหลากหลายสาขาอาชีพ

3.3 การพาณิชย์และการบริการ

เทศบาลเมืองหนองคายส่วนใหญ่ประกอบธุรกิจด้านพาณิชย์และการให้บริการทางด้านการพาณิชย์ ด้านเทศพาณิชย์ และด้านการบริการ

4. ด้านสังคม

4.1 ประชากร

ประชากรในเขตเทศบาลเมืองหนองคายมีจำนวนประชากร 47,564 คน แบ่งเป็น เพศชาย 23,513 คน เพศหญิง 24,051 คน คิดเป็นความหนาแน่นประชากร 1,353 คน ต่อตารางกิโลเมตร คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 5.30 ของประชากรทั้งจังหวัดหากพิจารณาการเปลี่ยนแปลงจำนวนประชากรในช่วงระยะเวลา 10 ปี ที่ผ่านมา (พ.ศ. 2538-2548) โดยภาพรวมแล้วในช่วง 10 ปีที่ผ่านมาเทศบาลเมืองหนองคายมีจำนวนประชากรเพิ่มขึ้นในอัตราเฉลี่ย ร้อยละ 0.43

4.2 ศาสนา

ประชากรในเขตเทศบาลส่วนใหญ่ นับถือศาสนาพุทธ มีการประกอบพิธีการทางศาสนาทำบุญตามประเพณีต่าง ๆ และมีประชากรบางส่วนนับถือศาสนาอื่น เช่น ศาสนาคริสต์ อิสลาม เป็นต้น

4.3 การป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

เทศบาลเมืองหนองคายได้มีการเตรียมการบรรเทาสาธารณภัย โดยการจัดซื้อรถดับเพลิงเครื่องดับเพลิงเคมี เครื่องสูบน้ำ เพื่อดำเนินการบรรเทาสาธารณภัยแก่ประชาชนในเขตพื้นที่เทศบาลเมืองหนองคายเอง และพื้นที่ใกล้เคียงที่อาจจะเกิดขึ้นได้ และมีอัตรากำลังที่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ตลอด 24 ชั่วโมง ซึ่งจะสามารถระงับสาธารณภัยได้อย่างทันที่

ระบบบริหารราชการของเทศบาลเมืองหนองคาย

เทศบาลเมืองหนองคายปัจจุบันแบ่งส่วนราชการของเทศบาลออกเป็น 7 หน่วยงานหลัก ได้แก่ สำนักปลัดเทศบาล สำนักงานช่าง สำนักการคลัง สำนักการสาธารณสุข และสิ่งแวดล้อม สำนักงานการศึกษา กองวิชาการและแผนงาน และกองสวัสดิการสังคม โดยอำนาจหน้าที่ของแต่ละส่วนมีดังนี้ (กองวิชาการและแผนงาน เทศบาลเมืองหนองคาย. 2549 : 20 - 23)

1. สำนักปลัดเทศบาล

มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับงานต่าง ๆ ดังนี้

1.1 งานธุรการ

- 1.1.1 ดูแลงานสารบรรณเกี่ยวกับการร่าง พิมพ์ โดยตอบหนังสือ บันทึก
- 1.1.2 งานดูแลรักษาจัดเตรียมสถานที่ วัสดุอุปกรณ์ การให้บริการ การติดต่อ ประสานงาน และอำนวยความสะดวกในด้านต่าง ๆ
- 1.1.3 งานเลขานุการ รวบรวมข้อมูล จัดเตรียมเอกสาร และจดบันทึก รายงานการประชุมคณะผู้บริหารและการประชุมอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง
- 1.1.4 การบริการสาธารณกุศล ให้ความร่วมมือกับหน่วยราชการอื่นและภาคเอกชน
- 1.1.5 งานขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์เหรียญจักรพรรดิมาลา ประกาศเกียรติคุณ และเครื่องหมายตอบแทนผู้ทำคุณประโยชน์
- 1.1.6 งานดำเนินงานเกี่ยวกับการเลือกตั้ง
- 1.1.7 งานตรวจสอบ ลงรายการเก็บรักษา และให้บริการเกี่ยวกับเอกสารสำคัญทางราชการ เช่น คำสั่ง ประกาศ และแถลงการณ์ หนังสือภายนอก หนังสือภายใน
- 1.1.8 งานเก็บรักษา เมิกถ่ายพัสดุ ครุภัณฑ์จัดทำทะเบียนและการซ่อมแซม บำรุงรักษา พืชครุภัณฑ์ สิ่งก่อสร้าง

1.2 งานเจ้าหน้าที่

- 1.2.1 งานบริหารงานบุคลากร
- 1.2.2 งานบรรจุแต่งตั้ง โอน ย้าย และเลื่อนระดับ
- 1.2.3 งานการสอบแข่งขัน สอบคัดเลือก และการคัดเลือก

1.2.4 งานพัฒนาบุคลากร เช่น การฝึกอบรม การสัมมนาการศึกษาดูงาน และการศึกษาต่อ

1.2.5 งานปรับปรุงประสิทธิภาพในการทำงานบุคคล

1.2.6 งานประเมินผลปฏิบัติงานประจำปี

1.2.7 งานอนุมัติปรับปรุงตำแหน่งและอัตราค่าจ้าง

1.2.8 งานพิจารณาเลื่อนขั้นเงินเดือนพนักงานและลูกจ้าง การให้บำเหน็จความชอบเป็นกรณีพิเศษ

1.3 สำนักทะเบียนท้องถิ่น

มีหน้าที่เกี่ยวกับงานตามพระราชบัญญัติทะเบียนราษฎร วางจัดเตรียมการเลือกตั้งและดำเนินการเลือกตั้งงานจัดทำบัตรประชาชน รวมทั้งการบริการประชาชนเกี่ยวกับการแจ้งเกิด แจ้งตาย แจ้งย้ายที่อยู่

1.4 งานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

มีหน้าที่เกี่ยวกับการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย งานรักษาความปลอดภัยของสถานที่ราชการ งานจัดทำแผนป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย งานฝึกอบรมอาสาสมัครป้องกันภัย ฝ่ายพลเรือน และงานฝึกซ้อมและดำเนินการตามแผน

1.5 งานรักษาความสงบเรียบร้อยและความมั่นคง

มีหน้าที่เกี่ยวกับการตรวจสอบ และจัดระเบียบในตลาด หาบเร่แผงลอย รวมทั้งกิจการที่น่าวังเกี้อย และเป็นอันตรายต่อสุขภาพ งานศึกษาและวิเคราะห์ข่าว เพื่อเสนอแนะวางแผนหรือโครงการที่เกี่ยวข้องกับความมั่นคงแห่งชาติ

2. กองวิชาการและวางแผนงาน

2.1 งานธุรการ

มีหน้าที่ที่ต้องปฏิบัติ จัดทำงานสารบรรณของกองวิชาการและแผนงาน งานสวัสดิการของกองหนังสือเข้า-ออก จัดทำทะเบียนควบคุมดูแลพัสดุครุภัณฑ์ ประสานงานเกี่ยวกับการประชุมสภาฯ

2.2 งานวิเคราะห์นโยบายและแผน

มีหน้าที่เกี่ยวกับงานรวบรวมวิเคราะห์ และให้บริการข้อมูลสถิติที่จำเป็นในการวางแผน และประเมินผลงาน จัดทำแผนพัฒนาเทศบาล งานวิเคราะห์และพยากรณ์การเจริญเติบโตของประชาชนในเทศบาล วิเคราะห์ลาดคะแนนรายได้ - รายจ่ายของเทศบาล ในอนาคตและวิจัยปัญหาในด้านการ ปกครอง การบริการและการปฏิบัติงานของ

เทศบาล งานติดตามและประเมินผลการดำเนินงานตามแผนพัฒนาเทศบาลและ โครงการพิเศษตามนโยบายของรัฐบาล

2.3 งานนิติการ

มีหน้าที่ตรวจสอบนิติกรรมสัญญาซื้อ - จ้าง จัดทำร่างระเบียบของเทศบาล งานสอบสวนข้อเท็จจริง สอบสวนวินัยและความผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ การพิจารณาอุทธรณ์ ต่อพนักงานเทศบาล และลูกจ้าง ติดตามผลกรณีทรัพย์สินของเทศบาลเสียหาย งานหาหรือซื้อกฎหมาย งานแจ้งความร้องทุกข์ ดำเนินคดี และฟ้องร้องคดีเป็นกรรมการดำเนินการต่าง ๆ ตามระเบียบพัสดุ

2.4 งานประชาสัมพันธ์

มีหน้าที่เกี่ยวกับการเผยแพร่ข่าวสารกิจกรรมต่าง ๆ ของเทศบาลและสนับสนุนผลงาน นโยบายของผู้บริหาร เผยแพร่ศิลปวัฒนธรรมของท้องถิ่น งานวางแผนด้านการประชาสัมพันธ์ เป็นสื่อเชื่อมโยงระหว่างเทศบาลกับประชาชน ประสานงานกับสื่อมวลชนต่าง ๆ เพื่อเผยแพร่ข่าว รวบรวมข้อมูล สถิติ เพื่อประโยชน์ในการประชาสัมพันธ์ และข้อคิดเห็นของประชาชนเพื่อเสนอแนะผ่านบริหารสงเคราะห์และอำนวยความสะดวกต่อประชาชนที่มาติดต่อราชการ

3. สำนักการคลัง

มีอำนาจหน้าที่ เกี่ยวกับงานต่าง ๆ ดังนี้

3.1 จัดเก็บภาษีประเภทต่าง ๆ เช่น ภาษีโรงเรือนและที่ดิน ภาษีบำรุงท้องถิ่น ภาษีป้าย ฯลฯ ภายในเขตเทศบาล

3.2 ปรับปรุงข้อมูลด้านแผนที่ภาษีให้เป็นปัจจุบัน

3.3 บริการข้อมูลแผนที่ภาษี

3.4 มีหน้าที่เป็นพัสดุกกลางเพื่อจัดหาพัสดุให้กับกอง/ฝ่าย/ตามที่ต้องการให้เป็นไปตามระเบียบ

3.5 จัดทำทะเบียนควบคุม คู่มือพัสดุ ครุภัณฑ์ของเทศบาล

3.6 มีหน้าที่เบิกจ่ายเงิน การเก็บรักษาเงิน การตรวจเงินของเทศบาล

3.7 จัดทำงานสารบัญญ ร่างโต้ตอบหนังสือเข้า - ออก

4. สำนักการช่าง

มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับงานต่าง ๆ ดังนี้

4.1 งานธุรการ

- 4.2 งานวิศวกรรม
- 4.3 งานสถาปัตยกรรม
- 4.4 งานควบคุมอาคารและผังเมือง
- 4.5 งานสาธารณสุขโลก
- 4.6 งานสาธารณสุข
- 4.7 งานสถานที่และไฟฟ้าสาธารณะ
- 4.8 งานศูนย์เครื่องจักรกล
- 4.9 งานวิศวกรรมจราจร
- 4.10 งานกำจัดมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล
- 4.11 งานวิเคราะห์คุณภาพน้ำ
- 5. สำนักงานสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม
มีอำนาจหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับงานต่าง ๆ ดังนี้
  - 5.1 งานธุรการ
  - 5.2 งานอนามัยสิ่งแวดล้อมและเหตุรำคาญ
  - 5.3 งานบริการรักษาความสะอาด
  - 5.4 งานส่งเสริมสุขภาพ
  - 5.5 งานป้องกันและควบคุมโรคติดต่อ
  - 5.6 งานสัตว์แพทย์
  - 5.7 งานสาธารณสุขชุมชน
  - 5.8 งานป้องกันและบำบัดยาเสพติด
  - 5.9 งานสุขาภิบาล
  - 5.10 งานพัฒนาระบบจัดเก็บมูลฝอยมูลฝอย
  - 5.11 งานศูนย์บริการสาธารณสุข
  - 5.12 งานทันตสาธารณสุข
  - 5.13 งานการเงิน และบัญชี
  - 5.14 งานวิชาการและแผนงาน
- 6. สำนักศึกษา
มีอำนาจหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับงานต่าง ๆ ดังนี้
  - 6.1 งานแผนงานและโครงการ

- 6.2 งานระบบสารสนเทศ
- 6.3 งานงบประมาณ
- 6.4 งานธุรการ
- 6.5 งานการเจ้าหน้าที่
- 6.6 งานวางแผนบุคลากรและทะเบียนประวัติ
- 6.7 งานการศึกษาปฐมวัย
- 6.8 งานโรงเรียน
- 6.9 งานกิจกรรมนักเรียน
- 6.10 งานส่งเสริมคุณภาพและมาตรฐานหลักสูตร
- 6.11 งานกิจกรรมเด็กและเยาวชน
- 6.12 งานกีฬาและนันทนาการ
- 6.13 งานกิจการศาสนา
- 6.14 งานส่งเสริมศิลปวัฒนธรรม
- 6.15 งานพัฒนาวิชาการ
- 6.16 งานวิจัยและประเมินผลทางการศึกษา
- 6.17 งานบริการทางการศึกษา
- 7. กองสวัสดิการสังคม
  - มีอำนาจหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับงานต่าง ๆ ดังนี้
  - 7.1 งานสังคมสงเคราะห์
  - 7.2 งานสวัสดิการและเยาวชน
  - 7.3 งานกิจการสตรีและคนชรา
  - 7.4 งานพัฒนาชุมชน
  - 7.5 งานชุมชนเมือง
  - 7.6 งานส่งเสริม และสวัสดิการสังคม

แผนภูมิที่ 1 : โครงสร้างการบริหารงานของเทศบาลเมืองหนองคาย

ที่มา : กองวิชาการและแผนงาน เทศบาลเมืองหนองคาย. 2549 : 30

การบริหารจัดการมูลฝอย

1. ความหมายของการบริหารระบบการจัดการมูลฝอย

การบริหารระบบการจัดการมูลฝอย หมายถึง การดำเนินงานจัดการมูลฝอย ให้บรรลุเป้าหมาย คือ การเก็บรวบรวมมูลฝอยไปกำจัดอย่างถูกหลักวิชาการได้ประมาณ ร้อยละ 90 ของมูลฝอยที่เกิดขึ้นได้ทั้งหมดและไม่ทำให้เกิดความเดือดร้อนรำคาญ (กรมควบคุมมลพิษ. 2546 : 20)

2. องค์ประกอบของการดำเนินงานจัดการมูลฝอย

การดำเนินงานจัดการมูลฝอย มีองค์ประกอบที่สำคัญ 5 ประการ ดังนี้ (อารีย์ วงศ์เกษม. 2542 : 29)

2.1 การวางแผน หมายถึง เกี่ยวข้องกับการคาดการณ์ต่าง ๆ ในอนาคต และตัดสินใจเลือกแนวทางปฏิบัติที่ดีที่สุด โดยผ่านกระบวนการคิดก่อนทำ เพื่อตัดสินใจเลือกแนวทางการปฏิบัติที่ดีที่สุด การวางแผนประกอบไปด้วยหลักการพื้นฐาน 4 ประการด้วยกันคือ

2.1.1 การวางแผนจะต้องเป็นไปตามวัตถุประสงค์ขององค์การและอำนวยความสะดวกให้เป้าหมายและวัตถุประสงค์ขององค์การสัมฤทธิ์ผล หลักการนี้เกิดขึ้นจากธรรมชาติขององค์การธุรกิจต่าง ๆ ที่จัดตั้งขึ้นเพื่อให้วัตถุประสงค์ของกลุ่มบุคคลที่ร่วมกัน ในองค์กรบรรลุเป้าหมายหรือประสบความสำเร็จ ได้ด้วยความร่วมมือร่วมใจของสมาชิกอย่างจริงจัง

2.1.2 การวางแผนเป็นอันดับแรกของกระบวนการจัดการ ทั้งนี้เพราะการวางแผนจะเป็นตัวสนับสนุนให้งานด้านอื่น ๆ ดำเนินไปด้วยความสอดคล้อง

2.1.3 การวางแผนเป็นงานของผู้บริหารทุกระดับที่จะต้องทำแล้วแต่ขอบเขตของอำนาจหน้าที่ที่แตกต่างกัน ทั้งนี้เพราะผู้บริหารในระดับที่ต่างกัน ต่างก็มีความรับผิดชอบควบคุมให้งานที่ตนกระทำอยู่ในประสบความสำเร็จ ฉะนั้นการวางแผนจึงมีความสำคัญอย่างยิ่ง

2.1.4 ประสิทธิภาพของแผนงาน สามารถพิจารณาจากการบรรลุวัตถุประสงค์ด้วยการลงทุนอย่างประหยัดและคุ้มค่า เช่น การใช้เวลา เงิน เครื่องมือ แรงงาน และการบริหารที่ดีสร้างความพึงพอใจให้แก่สมาชิกในองค์กร

2.2 การจัดองค์การ เป็นการจัดโครงสร้างขององค์การเพื่อให้การปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพ โดยคณะกรรมการมีหน้าที่รับผิดชอบดำเนินการต่าง ๆ ให้เป็นไปตามมติของสภาเทศบาล และมีพนักงาน ลูกจ้างเทศบาลเป็นผู้ปฏิบัติงาน

2.3 การจัดบุคลากร เป็นการจัดการเกี่ยวกับบุคคลที่ปฏิบัติงานประจำของเทศบาล นับตั้งแต่การวางแผนอัตรากำลัง การสรรหาบุคคลเข้าปฏิบัติงาน การกำหนดระเบียบปฏิบัติการดูแลและบำรุงรักษา จนกระทั่งพ้นจากการปฏิบัติงาน โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้การปฏิบัติงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ บรรลุเป้าหมายของเทศบาล

2.4 การงบประมาณ เป็นวิธีการที่ถูกกำหนดขึ้นในลักษณะคล้ายการเงินของกระทรวงการคลัง หรือท้องถิ่นรูปแบบต่าง ๆ กำหนดขึ้นเพื่อเป็นการตรวจสอบและป้องกันการใช้อำนาจหน้าที่โดยมิชอบเพื่อเป็นการให้ทุนให้โทษแก่ผู้ที่เกี่ยวข้อง และเพื่อให้มีการใช้จ่ายเงินอย่างประหยัดและมีประสิทธิภาพ ผู้ที่มีหน้าที่รับผิดชอบในการดำเนินการจัดทำงบประมาณ คือ ปลัดเทศบาล จะเป็นผู้ที่ดำเนินการรวบรวมข้อมูลพื้นฐาน สภาพปัญหาที่เป็นปัจจุบันของเทศบาลแล้วสรุปเสนอเพื่อนำเข้าที่ประชุมของสภาเทศบาล เพื่อปรับปรุงแก้ไขและกำหนดค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ตามกรอบที่ได้วางแผนไว้

2.5 เทคโนโลยี คืออุปกรณ์เครื่องมือ เครื่องจักร เครื่องยนต์ ที่ใช้ในการจัดการมูลฝอย ได้แก่ รถเก็บขนมูลฝอย รถอัดมูลฝอย รถดูดฝุ่นดินตะขาบ รถดูดน้ำคักหลัง เตเผา มูลฝอยประเภทต่าง ๆ โรงงานแยกมูลฝอย เรือเก็บขนมูลฝอย โรงงานคัดแยกมูลฝอย การนำเทคโนโลยีเหล่านี้มาใช้จะต้องพิจารณาถึงความเหมาะสม ปริมาณมูลฝอย ปัญหาเร่งด่วน รวมถึงจำเป็นต้องใช้บุคลากรที่มีความรู้ ทักษะ มาควบคุมการทำงานของเครื่องจักรและการดูแลบำรุงรักษาอย่างถูกต้อง

สรุปได้ว่า การจัดการมูลฝอยของเทศบาลที่มีองค์ประกอบหลาย ๆ ด้านใน การจัดการมูลฝอย ไม่ว่าจะเป็นด้านกรวางแผน ด้านการจัดองค์การ ด้านการจัดบุคลากร ด้านเทคโนโลยี ด้านงบประมาณ แต่ละด้านล้วนมีความสำคัญอย่างมากในการจัดการมูลฝอย ซึ่งจะทำให้เทศบาลสามารถดำเนินงานได้อย่างมีระบบ อย่างควบคุม และสามารถวิเคราะห์การดำเนินงานแต่ละด้านได้อย่างมีประสิทธิภาพ

การดำเนินงานจัดการมูลฝอยของเทศบาลเมืองหนองคาย

1. ความเป็นมา

เดิมเทศบาลเมืองหนองคายได้ใช้พื้นที่บริเวณบ้านนาจันทร์ ตำบลโพธิ์ชัย อำเภอเมือง ซึ่งมีขนาดพื้นที่ 35 ไร่ เป็นที่ฝังกลบมูลฝอยต่าง ๆ ทั้งที่เกิดขึ้นภายในเขตเทศบาลและของท้องถิ่นอื่น ๆ ที่นำมูลฝอยมารวมกำจัด วิธีการกำจัดมูลฝอยดังกล่าวนั้นยังไม่ถูกสุขาภิบาลเนื่องจากการเผลอบนพื้นที่ซึ่งไม่มีการปูแผ่นพื้นเพื่อป้องกันการปนเปื้อนของมลพิษสู่สิ่งแวดล้อม เพื่อเป็นการแก้ปัญหาดังกล่าว จึงทำให้ระบบการจัดการมูลฝอยมูลฝอยเป็นแบบฝังกลบแบบสุขาภิบาล ในปัจจุบันเทศบาลเมืองหนองคายได้ทำการปิดพื้นที่ฝังกลบบริเวณบ้านนาจันทร์ ในวันที่ 24 เมษายน 2549 และย้ายมูลฝอยมูลฝอยไปฝังกลบสถานที่ฝังกลบแห่งใหม่ตั้งอยู่บ้านดงนาเทา ตำบลสระใคร กิ่งอำเภอสระใคร ได้รับการก่อสร้างอย่างถูกต้องตามหลักสุขาภิบาล

ข้อพิจารณาความเหมาะสมของพื้นที่ระหว่างพื้นที่กำจัดมูลฝอยปัจจุบันกับพื้นที่แห่งใหม่ การพิจารณาเปรียบเทียบความเหมาะสมดังนี้ (บริษัท เอ็นไวร์เทค คอนซัลแตนท์ จำกัด. 2548 : 4)

1.1 ระยะห่างจากเมืองหนองคายและสภาพเส้นทางพื้นที่เดิมอยู่ห่าง 6 กิโลเมตร ส่วนพื้นที่ใหม่อยู่ห่าง 20 กิโลเมตร ซึ่งในการขนส่งมูลฝอยไปยังที่กำจัดจะต้องใช้ระยะทางเพิ่มขึ้น และเพิ่มระยะเวลา สำหรับสภาพเส้นทางหลักไม่แตกต่างกัน เนื่องจากอยู่บนเส้นทางเดียวกัน

1.2 ความเหมาะสมด้านวิศวกรรม พื้นที่เดิมอยู่ในที่ต่ำมีระดับน้ำใต้ดินอยู่ตื้นกว่าพื้นที่แห่งใหม่ ซึ่งมีระดับน้ำใต้ดินลึกประมาณ 3-4 เมตร ซึ่งทำให้สามารถขุดหลุมฝังกลบมูลฝอยได้ลึกกว่า นอกจากนั้นสภาพการระบายน้ำของพื้นที่ใหม่จะดีกว่าในพื้นที่เก่า

1.3 ความเหมาะสมด้านสิ่งแวดล้อม เนื่องจากพื้นที่ปัจจุบันตั้งอยู่ในที่ต่ำ และอยู่ใกล้หมู่บ้าน ซึ่งได้รับความเดือดร้อนรำคาญจากการกำจัดมูลฝอย นอกจากนั้นน้ำชะล้างมูลฝอยอาจจะปนเปื้อนแหล่งน้ำได้ส่วนพื้นที่แห่งใหม่นั้นอยู่ไกลห่างจากหมู่บ้าน ซึ่งจะบรรเทาความเดือดร้อนรำคาญด้านมลภาวะอากาศได้ดี

ดังนั้นสถานที่แห่งใหม่ จึงหน้าจะมีความเหมาะสมในการกำจัดมูลฝอย เพราะมีระยะห่างจากตัวเมือง มีความเหมาะสมทางด้านวิศวกรรม และมีความเหมาะสมด้านสิ่งแวดล้อม

2. ปริมาณมูลฝอยปัจจุบันของเทศบาลเมืองหนองคาย

ปริมาณมูลฝอยที่เกิดขึ้นในปัจจุบันภายในพื้นที่เขตเทศบาลเมืองหนองคาย มีปริมาณมูลฝอยเกิดขึ้นประมาณ 75 ตัน/วัน สามารถเก็บขนได้ประมาณ 73 ตัน/วัน หรือคิดเป็นร้อยละ 97

3. สถานการณ์จัดการมูลฝอยของชุมชนในปัจจุบัน

จากการศึกษาของ บริษัท เอ็นไวร้เทค คอนซัลแต้นท์ จำกัด (2548 : 6) พบว่า โดยปกติแล้วบริการจัดเก็บมูลฝอย จะมีความถี่ในการให้บริการจัดเก็บมูลฝอยวันละ 1 ครั้ง (ร้อยละ 72.4) แต่ก็พบว่าผู้ใช้บริการบางแห่งจะได้รับบริการวันละ 2 ครั้งบ้าง (ร้อยละ 17.7) 2-3 วัน/ครั้ง (ร้อยละ 4.4) และสัปดาห์ละ 2-3 ครั้งบ้างแต่เป็นส่วนน้อยเพียง (ร้อยละ 2.2) ซึ่งจากการสอบถามพบว่า ผู้ใช้บริการส่วนมากต้องการให้มีความถี่ในการจัดเก็บมูลฝอย ระหว่างวันละครั้งถึงสองครั้ง สำหรับระยะเวลาที่จัดเก็บนั้นส่วนมากจะได้รับบริการในช่วงเวลา 05.01-07.00 น. ผู้ตอบส่วนใหญ่ (ร้อยละ 76.8) เห็นว่าเหมาะสมดีแล้วสำหรับผู้ที่ได้รับบริการในช่วงระยะเวลาอื่น นอกเหนือจากนี้จะมีบ้างในช่วงเวลา 07.01-09.00 น.

4. อัตราการเกิดมูลฝอยในเขตเทศบาลเมืองหนองคาย

การคำนวณอัตราการเกิดมูลฝอยชุมชนสามารถคำนวณได้จากอัตราส่วนปริมาณมูลฝอยที่เก็บรวบรวมได้ต่อจำนวนประชากรในชุมชนนั้น จากการศึกษาด้านประชากร สามารถกล่าวได้ว่า ประชากรในเขตเทศบาลเมืองหนองคายประกอบด้วย ประชากรตามทะเบียนราษฎร ประชากรแฝง และประชากรจร อย่างไรก็ตาม ประชากรจรประเมินจากจำนวนผู้เยี่ยมชมจังหวัดหนองคายทั้งปีประชากรกลุ่มนี้ไม่ได้พักอาศัยทุกวันพบว่าเทศบาลเมืองหนองคายมีอัตราการเกิดมูลฝอยเพิ่มขึ้นทุกปี เนื่องจากภาวะความเจริญทางเศรษฐกิจที่เพิ่มมากขึ้น ซึ่งอัตราการเกิดมูลฝอยเฉลี่ย ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2542-2548 ประมาณ 0.83 กิโลกรัม/คน-วัน

5. สภาพปัจจุบันของการดำเนินงานรวบรวมมูลฝอยของเทศบาลเมืองหนองคาย

กองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม เทศบาลเมืองหนองคาย (2549 : 1-4) ได้รายงานสภาพปัจจุบันของการดำเนินงานรวบรวมมูลฝอยของเทศบาลเมืองหนองคาย ดังนี้

5.1 รถเก็บขนมูลฝอย

ปัจจุบันจำนวนรถที่ใช้ในการเก็บขนมูลฝอยมีทั้งหมด 13 คัน รถเก็บมูลฝอยแบ่งเป็นรถแบบเปิดข้างท้ายขนาดความจุ 15 ลูกบาศก์เมตร จำนวน 4 คัน รถแบบอัดท้ายขนาดความจุ 12 ลูกบาศก์เมตร จำนวน 5 คัน รถทั้งสองประเภทจะให้บริการเก็บขนมูลฝอยตามชุมชนต่าง ๆ ตามเขตการเก็บขนของแต่ละคัน สำหรับการเก็บขนมูลฝอยบริเวณตลาดต่างๆ ได้แก่ ตลาดชัยพร ตลาดอินโดจีน ตลาดโพธิ์ชัย และตลาดวัดธาตุ จะใช้รถบด คอนเทนเนอร์ขนาดความจุ 15 ลูกบาศก์เมตร มีจำนวน 2 คัน นอกจากนี้บริเวณถนนที่รถใหญ่ไม่สามารถเข้าถึง เช่น ทางเข้าตลาดอินโดจีน จะใช้รถแบบปีกอพขนาดความจุ 10 ลูกบาศก์เมตร จำนวน 2 คัน

5.2 ถังรองรับมูลฝอย

ถังรองรับมูลฝอยของเทศบาลเมืองหนองคายเป็นถังพลาสติก ขนาด 240 ลิตร มีจำนวนมากกว่า 1,000 ใบ ตามจุดต่าง ๆ โดยมีระยะเวลาการใช้งานประมาณ 6 เดือน อย่างไรก็ตามเทศบาลเมืองหนองคายมีนโยบายให้บางถนนปลอดถังรองรับมูลฝอย เช่น ถนนมีชัย ถนนประจักษ์ศิลปาคม เพื่อความสวยงามและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของเทศบาล ดังนั้นในถนนดังกล่าวจะไม่มีการจัดวางถังรองรับมูลฝอยไว้ แต่จะจัดวางในตรอกหรือซอยใกล้ ๆ แทนเพื่อให้ประชาชนนำมูลฝอยไปทิ้งได้ หรือให้ประชาชนนำมูลฝอยมาทิ้งในเวลาที่รถเก็บขนมูลฝอยมาเก็บ

5.3 เวลาเก็บขนมูลฝอย

การเก็บขนมูลฝอยของเทศบาลเมืองหนองคายจะทำการเก็บขนทุกวัน โดยเก็บขนในช่วงเวลา 04.00 - 12.00 น. แต่สำหรับการเก็บขนในบริเวณตลาดจะเก็บขนในช่วงเวลา 10.00 - 19.00 น.

5.4 กำลังบุคลากรในการเก็บขนมูลฝอย

บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการเก็บขนมูลฝอยเป็นอัตรายกกำลังของเทศบาลเมืองหนองคาย ซึ่งมีทั้งหมด 51 คน แบ่งเป็น ข้าราชการ จำนวน 1 คน ลูกจ้างประจำ 3 คน และลูกจ้างชั่วคราว 47 คน

5.5 ค่าใช้จ่ายในการจัดการมูลฝอยปัจจุบัน

การจัดการมูลฝอยของเทศบาลเมืองหนองคาย มีค่าใช้จ่ายในการจัดการมูลฝอยประกอบด้วย ค่าน้ำมันเชื้อเพลิง ค่าซ่อมบำรุงยานพาหนะ ค่าจ้างลูกจ้างประจำ ค่าจ้างลูกจ้างชั่วคราว มีค่าใช้จ่ายประมาณ 822,750 บาท/เดือน

จากสภาพการจัดการมูลฝอยของเทศบาลเมืองหนองคาย สรุปได้ว่า เทศบาลเมืองหนองคายมีภาระหน้าที่ในการจัดการมูลฝอยวันละกว่า 70 ตันต่อวัน โดยแต่เดิมใช้วิธีการฝังกลบ แต่ปัจจุบันใช้วิธีการฝังกลบที่เหมาะสมกว่าเดิม ในบ้านดงนาเทา ตำบลสระใคร กิ่งอำเภอสระใคร ส่วนด้านการบริการเก็บมูลฝอยนั้นใช้รถยนต์เป็นหลัก โดยแยกรับผิดชอบตามเขตต่าง ๆ โดยเฉพาะในเขตตลาดชัยพร ตลาดอินโดจีน ตลาดโพธิ์ชัย และตลาดวัดธาตุ ใช้รถบดคอนเทนเนอร์ จำนวน 2 คัน ส่วนบริเวณรอบนอกใช้รถบิกอัสส่วนตามถนนต่าง ๆ จะใช้ถังรองรับ เพื่อให้ประชาชนนำมูลฝอยมาทิ้งไว้รอการเก็บ และถนนบางสายทางเทศบาลจะไม่วางถังรองรับเพื่อรักษาความสวยงามของถนน

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยเรื่อง การดำเนินงานจัดการมูลฝอยของเทศบาลเมืองหนองคาย อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย ผู้วิจัยได้รวบรวมงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

วัลลภา ชายหาด (2532 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษา ความพึงพอใจของประชากร ที่มีต่อการบริการด้านการรักษาความสะอาดของกรุงเทพมหานคร โดยแบ่งการบริการดังกล่าวออกเป็น 3 ด้าน คือ 1) บริการเก็บขนขยะมูลฝอยจากอาคารบ้านเรือน 2) บริการกวาดถนน ตรอก ซอย โดยแรงงานคน และ 3) บริการตั้งถังรองรับขยะมูลฝอย ผลการศึกษา สรุปได้ว่า

1. อายุของประชากรและลักษณะของเขต มีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจในการบริการเก็บขนมูลฝอยจากอาคารบ้านเรือน
2. ลักษณะของเขตการปกครองและความรู้ ความเข้าใจของประชากรเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของกรุงเทพมหานคร มีความพึงพอใจในการบริการกวาดถนน ตรอก ซอย โดยแรงงานคน
3. อายุ ระดับการศึกษา และลักษณะของเขต มีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจในการบริการตั้งถังรองรับขยะมูลฝอย
4. อายุ ระดับการศึกษา และลักษณะของเขต มีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจในการบริการสาธารณะทางด้านการรักษาความสะอาดของกรุงเทพมหานคร

ชลธิชา ตั้งอั้น (2534 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัย ความรู้ ความเชื่อ และการปฏิบัติของแม่บ้านในการกำจัดขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล : ศึกษากรณีครัวเรือนริมคลองแสนแสบ กรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า แม่บ้านมีการกำจัดขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูลอยู่ในระดับปานกลาง และไม่แตกต่างกันตามตัวแปรต่อไปนี้ อายุ ศาสนา ภูมิลำเนา ระยะเวลาที่อาศัย

อยู่ในพื้นที่ที่ศึกษา จำนวนสมาชิกภายในครัวเรือนแหล่งข่าวสารทางด้านสิ่งแวดล้อมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ตามระดับการศึกษา รายได้เฉลี่ยต่อเดือน อาชีพและความถี่ในการรับฟังข่าวสาร แม่บ้านมีความเชื่อที่ถูกต้องเกี่ยวกับการกำจัดขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูลอยู่ในระดับสูงไม่แตกต่างกันตามตัวแปรต่อไปนี้ อายุ ศาสนา ภูมิลำเนา ระยะเวลา ที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ที่การศึกษา จำนวนสมาชิกภายในครัวเรือนแหล่งข่าวสารทางด้านสิ่งแวดล้อมแต่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 ตามระดับการศึกษา รายได้เฉลี่ยต่อเดือน อาชีพและความถี่ในการรับฟังข่าวสาร สำหรับการปฏิบัติแม่บ้านมีการปฏิบัติ ที่ถูกต้องเกี่ยวกับการกำจัดขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูลอยู่ในระดับปานกลางและไม่แตกต่างกันตามอายุ แต่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ตามศึกษาระดับ การศึกษา อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน ภูมิลำเนา สมาชิกในครัวเรือน ระยะเวลาที่อยู่อาศัย ความถี่ใน การรับฟังข่าวสาร

วจินี แสงสว่าง (2535 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัย พฤติกรรมประชาชนในท้องถิ่น ที่มีต่อการรักษาความสะอาดเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวบริเวณตลาดน้ำดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี ผลการวิจัย พบว่า ส่วนใหญ่ของคนในชุมชน อำเภอดำเนินสะดวกทั้งบริเวณที่เป็น และไม่เป็นแหล่งท่องเที่ยวยังมีพฤติกรรม การเก็บและกำจัดขยะไม่ถูกต้องตามหลัก สุขาภิบาลเท่าที่ควร ขยะจากครัวเรือนยังไม่มีการแยกทิ้งในถังขยะเปียกและถังขยะแห้ง ขยะส่วนหนึ่งทิ้งลงในถังขยะของสุขาภิบาลดำเนินสะดวก แต่ขยะอีกส่วนหนึ่งที่เป็นเศษ เหลือจากการบริโภคจะทิ้งลงในคลองดำเนินสะดวกหรือได้ถมบ้านเป็นประจำ ส่วนขยะ ประเภทที่สามารถนำกลับมาใช้ใหม่ได้ เช่น กระดาษ พลาสติก แก้ว โลหะ ก็จะถูกกองไว้ บริเวณนั้นเพื่อขาย จากการทดสอบ Chi-Square test พบว่า พฤติกรรมการรักษาความ สะอาดของผู้คนในชุมชนไม่ได้ขึ้นอยู่กับลักษณะการประกอบอาชีพว่าเกี่ยวข้องหรือไม่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวแต่อย่างใดและจากการวิเคราะห์ตัวแปรต่าง ๆ พบว่า พฤติกรรม การทิ้งขยะไม่ได้มีความสัมพันธ์กับระดับการศึกษา ขนาดของครอบครัว รายได้ การรับรู้ ข่าวสาร การรับรู้กฎหมายที่เกี่ยวข้องและการรับรู้ปัญหาขยะและผลกระทบต่อการท่องเที่ยว อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติแต่อย่างใด

วิรัช ชมชื่น (2536 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษา พฤติกรรมกำจัดขยะมูลฝอยของ ประชาชนในเขตเทศบาลเมืองนครปฐม ผลการวิจัย พบว่า พฤติกรรมกำจัดขยะมูลฝอย ของประชาชน อยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งในกลุ่มตัวอย่างที่เป็นเพศหญิง มีสภาพโสคอาชีพ นักศึกษา อื่น ๆ มีอายุ 24 ปี หรือต่ำกว่า มีการศึกษาระดับประถม เป็นกลุ่มที่มีพฤติกรรม

การกำจัดมูลฝอยถูกต้องกว่ากลุ่มอื่นๆ สำหรับการวิจัยที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ จำนวนสมาชิก ในครอบครัว รายได้เฉลี่ยต่อเดือน การรับรู้ข่าวสารและความรู้เกี่ยวกับการกำจัดมูลฝอย มีความสัมพันธ์เชิงบวกต่อพฤติกรรมกำจัดมูลฝอย ส่วนระยะเวลาที่อยู่อาศัย มีความสัมพันธ์เชิงลบต่อพฤติกรรมกำจัดมูลฝอยและพบว่า ปัญหาอุปสรรคในการกำจัด มูลฝอย สภาพที่เป็นปัญหามากที่สุดในการกำจัดมูลฝอย คือ ปัญหาในการกำจัดมูลฝอย ประเภทเศษอาหาร เศษผักและเศษเปลือกผลไม้ รองลงมา ได้แก่ มูลฝอยจำพวกขวด แก้ว กระป๋อง วิธีกำจัดส่วนมากจะทิ้งรวมกับขยะชนิดอื่นในถังใบเดียวโดยไม่มีการแยกมูลฝอย

วิภาเพ็ญ เจียสกุล (2536 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัย พฤติกรรมการจัดการขยะ มูลฝอยของประชาชนในเขตพื้นที่ชั้นกลางกรุงเทพมหานคร ผลการศึกษาพบว่า ประชาชน ในครัวเรือนมีพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยที่พึงประสงค์ ร้อยละ 44.0 โดยมีการทิ้งขยะ แยกประเภทเป็นขยะเปียกและขยะแห้งร้อยละ 39.5 ของทั้งหมดและพบว่า ประชาชน ที่ระดับการศึกษาสูง รายได้สูงที่อยู่อาศัยแบบบ้านเดี่ยว มีอาชีพรับราชการมีการรับรู้ สถานการณ์ปัญหาขยะมูลฝอยมาก จะมีพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยดีกว่าประชาชน ที่มีระดับการศึกษาต่ำกว่า รายได้ต่ำกว่า มีที่อยู่อาศัยแบบอื่น ไม่มีอาชีพรับราชการ และ มีการรับรู้สถานการณ์ปัญหาขยะมูลฝอยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001, .05 และ .01 ตามลำดับ ในขณะที่ประชาชนที่มีความรู้เกี่ยวกับขยะมูลฝอยแตกต่างกัน มีพฤติกรรม การทิ้งขยะ พบว่า ประชาชนที่มีระดับการศึกษาสูงจะมีพฤติกรรมการทิ้งขยะที่ดีกว่า ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่ำกว่า อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนประชากร ที่มีรายได้อีกชั้นที่อยู่อาศัย อาชีพ ความรู้ เกี่ยวกับขยะมูลฝอยและการรับสถานการณ์ปัญหา ขยะมูลฝอยที่ต่างกัน จะมีพฤติกรรมการทิ้งขยะที่ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

จินตนา ศรีนุกูล (2535 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัย พฤติกรรมการทิ้งขยะของ ประชาชนในพื้นที่ชั้นในของกรุงเทพมหานคร ผลการศึกษาพบว่าปริมาณขยะในครัวเรือน ที่มีมากอันดับหนึ่ง เกิดจากกิจกรรมปรุงอาหารและรับประทานอาหาร มีขยะชนิดเศษอาหาร เศษผัก เปลือกผลไม้ มากที่สุด วิธีการทิ้งขยะแบบไม่แยกประเภท กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ มีความรู้ระเบียบวินัยของสังคมด้านการทิ้งขยะ แต่มีพฤติกรรมทิ้งขยะไม่เป็นระเบียบ ไม่เหมาะสม ขาดระเบียบวินัยจากการวิเคราะห์ระหว่างลักษณะทางประชากร สังคม เศรษฐกิจและความรู้ระเบียบวินัยของสังคมทางการทิ้งขยะ พบว่า เพศ และอายุ มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการทิ้งขยะอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยเพศหญิง และกลุ่มอายุ 15-29 ปี มีพฤติกรรมการทิ้งขยะแยกประเภทมากกว่าเพศชาย และกลุ่มอื่น ๆ

ตามลำดับ ทั้งนี้ มีปัญหาในการทิ้งขยะ คือ มีคนมาคุ้ยถังขยะ เพื่อหาของมีค่าส่วนใหญ่เห็นด้วยและปฏิบัติตามได้ในการทิ้งขยะแยกประเภท

สุวิมล ภักดีพิบูลย์ (2535 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษา ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมของแม่บ้านในเขตกรุงเทพมหานครที่มีต่อการกำจัดขยะมูลฝอย พบว่า แม่บ้านที่ประกอบอาชีพรับราชการกลุ่มที่ระดับการศึกษา ระดับมัธยมศึกษาปลายหรือประกาศนียบัตรวิชาชีพ กลุ่มที่มีที่พักอาศัยในเขตตลิ่งชัน กลุ่มที่เคยได้รับข่าวสารเกี่ยวกับขยะมูลฝอย กลุ่มที่มีความเชื่อค่านิยมในการกำจัดขยะมูลฝอยที่ถูกต้องมากและกลุ่มที่มีการกำจัดขยะมูลฝอยในระดับสูง เป็นกลุ่มที่มีพฤติกรรมที่ปฏิบัติจริงเกี่ยวกับการกำจัดขยะมูลฝอยได้ถูกต้องมากกว่ากลุ่มอื่น นอกจากนี้ยังพบว่าอายุจำนวนสมาชิกในครัวเรือน ระยะเวลาที่อยู่อาศัย ภูมิลำเนาเดิม มีความสัมพันธ์เชิงบวกต่อพฤติกรรมที่ปฏิบัติจริงเกี่ยวกับการกำจัดขยะมูลฝอยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ชาคร คัยนันท์ (2547 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษา การบริหารการจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาลเมืองมหาสารคาม อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม ผลการศึกษาพบว่า

1. บุคลากรในสำนักงานเทศบาลมีความคิดเห็นด้วยเกี่ยวกับระบบการบริหารงาน การจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาลเมืองมหาสารคาม โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง

2. ประชาชนมีความพึงพอใจต่อระบบการบริหารงานการจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาลเมืองมหาสารคาม โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง

3. ประชาชนที่มีเพศต่างกันมีความพึงพอใจต่อการบริหารจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาลเมืองมหาสารคาม โดยรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน แต่ประชาชนที่มีอายุ 18-25 ปี 26-35 ปี 36-45 ปี 46-55 ปี และ 56 ปีขึ้นไป มีความพึงพอใจต่อการบริหารจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาลเมืองมหาสารคาม โดยรวมและรายด้านความรู้ความสามารถแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

เกรียงศักดิ์ แก่นละออ (2547 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษา ความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาลตำบลสูงเนิน ผลการศึกษาพบว่า

1. ประชาชนมีความคิดเห็นด้วยต่อการบริหารจัดการขยะมูลฝอย โดยรวมและเป็นรายด้าน 5 ด้าน อยู่ในระดับปานกลาง คือ ด้านการวางแผน ด้านการจัดองค์การ ด้านการจัดบุคลากร ด้านงบประมาณ และด้านเทคโนโลยี

2. ประชาชนมีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นด้วยต่อการบริหารจัดการขยะมูลฝอยโดยรวมและเป็นรายด้านทั้ง 5 ด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .05 โดยประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่ำกว่าอนุปริญญา มีความคิดเห็นด้วยมากกว่าประชาชนที่มีระดับการศึกษาอนุปริญญาและปริญญาตรี

3. ประชาชนมีระยะเวลาอาศัยอยู่ในระดับเขตเทศบาลตำบลสูงเนินต่างกัน มีความคิดเห็นด้วยต่อการบริการจัดการขยะมูลฝอย โดยรวมและเป็นรายด้าน 4 ด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .05 โดยประชาชนที่มีระยะเวลาอาศัยน้อยกว่าหรือเท่ากับ 30 ปี มีความคิดเห็นด้วยมากกว่าประชาชนที่ระยะเวลาอาศัย 30 ปี 1 เดือน -60 ปี

สมศักดิ์ วรรักษกุล (2550 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษา ความคิดเห็นของประชาชน เกี่ยวกับการจัดการมูลฝอยของสำนักงานเขตนานนาวา กรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า ความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย ด้านการเก็บขนขยะมูลฝอย อยู่ในระดับปานกลาง ด้านการประชาสัมพันธ์อยู่ในระดับปานกลาง และด้านการจัดเก็บค่าธรรมเนียมอยู่ในระดับมาก ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า ประชาชนที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน ประชาชนที่มีเพศแตกต่างกัน ประชาชนที่มีอาชีพแตกต่างกัน ประชาชนที่มีประเภทที่อยู่อาศัยแตกต่างกัน และประชาชนที่มีรายได้ต่อครัวเรือนแตกต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยแตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญ .001 ทั้ง 6 รายการ ส่วนประชาชนที่มีอายุแตกต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย ไม่แตกต่างกัน

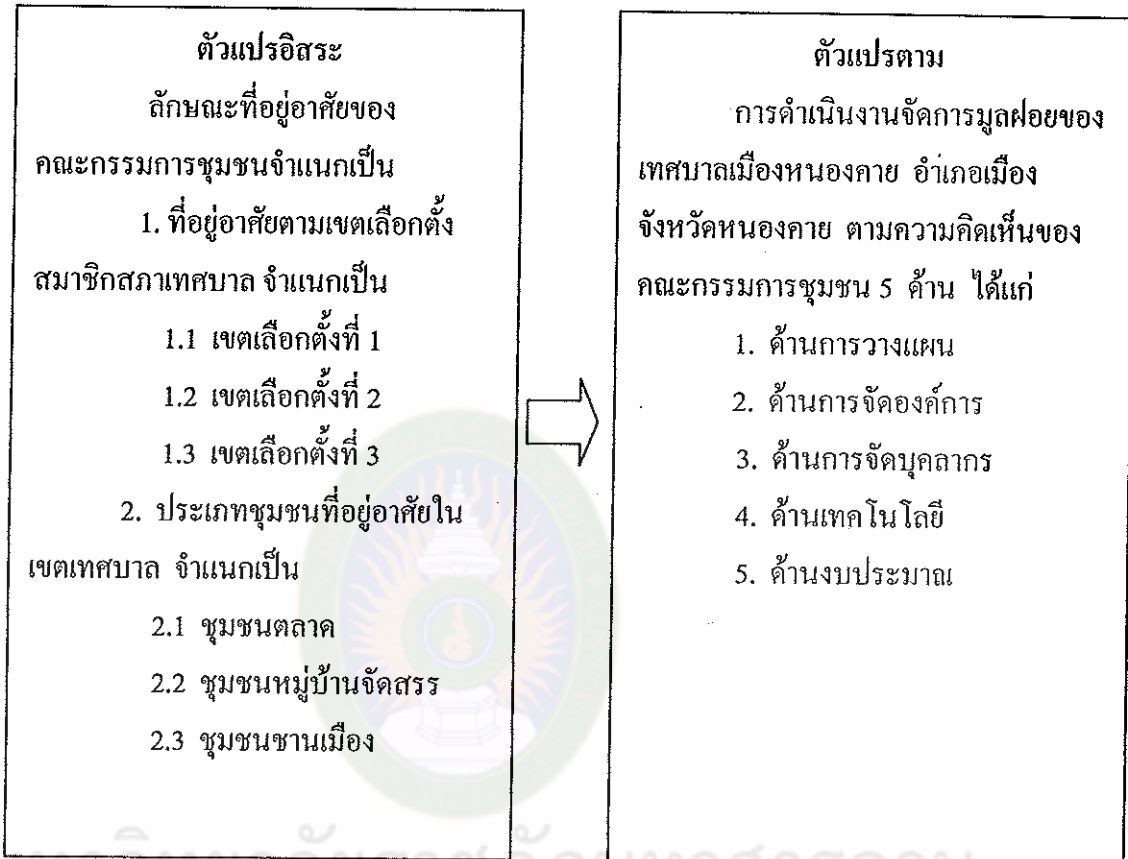
จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้อง สรุปได้ว่า การบริหารจัดการมูลฝอยหรือขยะมูลฝอยของหน่วยงานต่างๆ มีการบริหารจัดการส่วนใหญ่ อยู่ในระดับปานกลาง และผู้ตอบแบบสอบถามที่มีเพศ ระดับการศึกษา อายุ อาชีพ และประเภทที่อยู่อาศัยแตกต่างกัน ส่วนหนึ่งมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการมูลฝอยของทางราชการ ไม่แตกต่างกัน แต่ส่วนหนึ่งยังมีความคิดเห็นแตกต่างกัน การบริหารจัดการมูลฝอยยังขาดการมีส่วนร่วมของประชาชนด้านการวางแผน ด้านการจัดองค์การ ด้านการจัดบุคลากร ด้านเทคโนโลยี และด้านงบประมาณ

กรอบแนวคิดการวิจัย

ในการวิจัย การดำเนินงานจัดการมูลฝอยของเทศบาลเมืองหนองคาย อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย ผู้วิจัยได้ศึกษา กรอบแนวคิดของ อารีย์ วงศ์เกษม (2542 : 27) และได้

นำมาเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย 5 ด้าน ดังแผนภูมิที่ 2

แผนภูมิที่ 2 กรอบแนวคิดการวิจัย การดำเนินงานจัดการมูลฝอยของเทศบาลเมืองหนองคาย อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย